

ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝတ္ထုတိများမှ အတိသောင်ခရီက်ပန်တီးမှု
လေ့လာချက်

၁၀၅

ခာတမ်းအကျဉ်း

သော့ချက်ဝါယာရများ - ဘတ်ဆောင်စရိတ်၊ စရိတ်ပိပြင်မှု၊ စရိတ်သေ၊
စရိတ်ရင်၊ အသင့်ယူတိဂိမ္မာ။

၁၀

ဝုတေသန၏ အကိုရပ်များတွင် ကတ်ဆောင်စရိက်များသည်လည်း တစ်ခု
အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ကတ်ဆောင်သည် ဝုတေပါအကြောင်းအရာများကို ကတ်လမ်းနှင့်
အံဝင်အောင် သရုပ်ဆောင်ရသူ ဖြစ်သည်။ ကတ်ဆောင်စရိက် သဘာဝကျပါက
ဝုတေသနကောင်းတဲ့ပုဒ် ဖြစ်လာနိုင်သကဲ့သို့ အချိုဝုတေများ၏ ကတ်လမ်းထက်
ကတ်ဆောင်စရိက်ကို ပို၍အသားပေးဖော်ပြတ်ကြသည်။ ထိုကြောင့် ဝုတေသနတွင်
ကတ်ဆောင်စရိက်ဖန်တီးမှုသည် အရေးကြီးသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်ဟု ဆိုချင်
ပါသည်။ စာရေးသူသည် သု၏ဝုတေသနများတွင် ကတ်ဆောင်စရိက်များကို ပုံဖော်ရာ၌
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသော လူနေ့မှုဘဝအဖုံးဖုံးကို ဒိဋ္ဌဓမ္မ လူလောကနှင့်
နီးစပ်အောင် လက်တွေ့လူသားများ၏စရိက်နှင့် အံဝင်အောင် ကတ်ဆောင်စရိက်
ဖန်တီးမှုအတတ်ပညာနှင့် ပေါင်းစပ်ကာ ဖန်တီးထားသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ခင်ခင်ထူး၏
ရက်ကန်းလွန်းဝုတေသနများမှ ချဉ်ထွေးဝုတေသန၊ ဂုံသတ်ချိန်ဝုတေသန ပိုလိုကားချပ်များ
ဝုတေသန (၃)ပုဒ်မှ ကတ်ဆောင်များ၏ စရိက်ဖန်တီးပုံကို ဝုတေသနအတတ်ပညာများနှင့်
ချိန်ထူး၏ လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။

* ເຕີ ກທິກາ ມັນມາຫາດູວັນ ຮັ້ນກູ້ຮັນຕະລູ່ຢືນ

၁။ ဝတ္ထုသဘောတရား

ရသစာပေတွင် ဝတ္ထု ပြနေတ် ကများများ ပါဝင်သည့်အနက် ဝတ္ထု ဟူသော စာပေပုံသဏ္ဌာန်သည် စာဖတ်သူတို့၏စိတ်ကို အဆဲဆောင်နိုင်ဆုံးသော စာပေ ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုစာပေတွင် ဝတ္ထုတို့ ဝတ္ထုရှည် နှစ်မျိုးအနက် ဝတ္ထုတို့သည် စာဖတ်သူ၏ စိတ်ကို အချိန်တိအတွင်း စာရေးသူ တင်ပြလိုသော အာဘော် (သို့) ရည်ရွယ်ချက်ကို ထင်းကနဲမြင်သာအောင် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် ဝတ္ထုတို့သည် စာဖတ်သူအား အသိပေးလိုသည့် အကြောင်းအရာများကို ဗော်လမ်းအဖြစ်ဖန်တီး၍ စာရေးသူ၏ အတွေးစိတ်ကူးဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ တင်ပြရသည့် သဘော ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှင်အသီးသီး၏ ယဉ်ဆောင်ရွက်ကို လေ့လာကြည့်လျင် ဆရာတက်တိုးက-

“ဝတ္ထုတို့ ဗော်လမ်း ဗော်ကွက်သည် ပဆာနမဟုတ် ဗော်ကောင်၏ ချက်ပိုင်သောဘဝကို တစ်ချက်မျှ ဖော်ပြနိုင်ပါလျင် ဝတ္ထုတို့၏ ကိစ္စသည် ဦးမြောက်ပြီဟု ဆိုနိုင်ပါ၏”^၁

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆရာမောင်ထင်ကလည်း-

“ဝတ္ထုတို့အဖွဲ့သည် ယေသုယျအားဖြင့် အကြောင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်ရပ်တစ်ခု လုပ်ရပ်တစ်ခု စိတ်ကူးတစ်ခု ဆင်ခြေပုံတစ်ခု အတွေးအခေါ်တစ်ခု စသည်ဖြင့် တစ်ခုသောအချက်ကို ဗဟိုမဏ္ဍားပိုင် ပြ၍ ဖွဲ့ဆိုသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်”^၂

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ တစ်ဖန် ဆရာမင်းကော်ကလည်း-

“ဝတ္ထုတို့သည် တဒ်အာရုံခံစားမှု ထိအာရုံခံစားမှုနှင့် ဆက်နွယ်သော အဖြစ်အပျက် (သို့မဟုတ်) လူပ်ရှားမှု (သို့မဟုတ်) စိတ်၏ သဘောထားကို ဖော်ပြသော စာမျိုး ဖြစ်သင့်သည်ဟု သဘော ရသည်”^၃

ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုထားပါသည်။

^၁ တက်တိုး၊ ၂၀၀၂၊ ၁၀။

^၂ ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၇၉၊ ၂၁၇။

^၃ မင်းကျော်၊ ၁၉၇၉၊ ၁၅၇။

သို့ဖြစ်၍ ပညာရှင်အသီးသီး၏ အဆိုအမိန့်များကို လေ့လာကြည့်လျှင် ဝတ္ထုတို့ ဟူသော ရသစာပေအဖွဲ့နှင့်ပတ်သက်၍ ဝတ္ထုတို့သည် ဒီဋ္ဌလူလောကတွင် ဖြစ်ပျက် နေသော အဖြစ်အပျက် တစ်စုံတစ်ရာကို အချိန်တို့အတွင်း ထင်းကနဲ့ မြင်သာအောင် ဖော်ပြနိုင်ရမည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူတို့သည် လူ့လောကတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အဖြစ်အပျက်များကို အတွေးစိတ်ကူးနှင့်ပေါင်းစပ်ကာ လူ့စရိတ် လူ့သဘာဝကို ပိုပိုပြင်ပြင် သရုပ်ပေါ်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသော ရသစာပေလည်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

JII ဇော်လမ်းအကျဉ်း

ချည်ထွေးဝတ္ထုတိ၏ ဦးတည်ချက်မှာ ရပ်ကွက်ထဲတွင် စကားရှုပ်တတ်၍ အများက နောက်ကွယ်တွင် ပေးထားသော ချည်ထွေးဟူသော အမည်နှင့်လိုက်ဖက်စွာ ရှုပ်ထွေးတတ်သော လူ့စရိတ်သဘာဝသည် အခြေခံလူတန်းစားတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပို၍တွေ့မြင်ရမြှောင်း သိရှိစေလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇော်လမ်းမှာ စာရေးသူတို့မိသားစု ဖြော်သစ်ရပ်ကွက် လမ်းတို့လေးသို့ ပြောင်းလာသောအာခါ နေရာသစ်တွင် အိမ်နီးချင်း ရီထွေးတို့မိသားစုနှင့် ရင်းနှီးခဲ့ရသည်။ ရပ်ကွက်ထဲမှ လူအများက ရီထွေးကို ပြသုနာ အစရှာတတ်၍ ရီထွေးဟု မခေါ်ဘဲ နောက်ကွယ်တွင် ချည်ထွေးဟု ခေါ်ကြောင်း ယောကျားဖြစ်သူကလည်းတစ်မျိုး သမီးများကလည်း ရပ်ကွက်ထဲက ကြားသမျှ စကားကို ချွဲထွင်ကာ မိခင်အားပြန်ပြော၍ ရီထွေးက သမီးများ၏ စကားကိုယုံကာ ပြန်၍ရန်ထွေ့တတ်သည်။ တစ်ရက်တွင် ရီထွေးတို့အိမ်ပိုင်းကို ပိုင်ရှင်ကရောင်း၍ ရီထွေးတို့မိသားစု ရပ်ကွက်ထဲက ပြောင်းပေးရသောအာခါ လူအများက ကျိုတ်၍ ဝမ်းသာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ထိုဝမ်းသာမှာက မကြာပါ။ မကြာခင် ရီထွေးတို့ မိသားစု ရပ်ကွက်ထဲသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာမည့် သတင်းကို ကြားရ၍ ရပ်ကွက်ထဲရှိ လူအများက စိုးရိမ်စိတ် ဖြစ်နေကြပုံ့နှင့် ဇော်သိမ်းထားသည်။

ဂုံသတ်ချိန် ဝတ္ထုတိ၏ ဦးတည်ချက်မှာ ဖောင်သမား ဘိုးမူကဲ့သို့ ဆင်းရဲ သော်လည်း ရိုးသားသော၊ ကြီးစားသော၊ ဖြူစင်သော၊ ကတိသစ္ာ တည်ကြည်သော၊ စိတ်နေသဘာသားရှိသည့်သူများလည်း ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇော်လမ်းမှာ စာရေးသူသည် အိမ်သန်ရင်းရေးလုပ်ရာမှ ဘီရှိထဲတွင် ဖုန်တက် နေသော ရော်ယိုကိုမြင်၍ ထိုရော်ယို၏ မူလပိုင်ရှင် ဖောင်သမား ဘိုးမူနှင့် ဒုတိယပိုင်ရှင် ဖောင်တို့ရှိရှိများကို ပြန်လည်ထွေးတော့ မြင်ယောင်လာမိလေသည်။ ဖောင်သမား ဘိုးမူနှင့် ဖောင်ဆွဲမော်တော်သမား စာရေးသူ၏ ဖောင်တို့ အလုပ်ချင်း ဆက်စပ်ရာက မိသားစုနှင့်ပါ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် မြေးဖြစ်သူ ငတွန်းကို ရှင်ပြရန်

ကုသိုလ်ပါဝင်ချင်၍ ဖစ်ထံမှ ငွေသုံးရာ ချေးယူခဲ့သည်။ ထိုငွေချေးဦးနောက်ပိုင်းတွင် ဘိုးမူသည် တော်တော်နှင့် ပေါ်မလာခဲ့ချေး။ တစ်ရက်တွင် ဘိုးမူရောက်လာပြီး ငွေသုံးရာနှင့် သူ၏ရေဒီယိုကို ချော်ယူရန် ပေးခဲ့ကြောင်း၊ ဖစ်က မယူရက်၍ ရေဒီယိုကို လက်ဆောင် ပြန်ပေးသော်လည်း လက်မခံ၍ ထားခဲ့ကြောင်း၊ စာရေးသူကျောင်းမှအပြန် ဖစ်က အကျိုးအကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယခုအချိန်တွင် ရေဒီယို၏မူလပိုင်ရှင် ဘိုးမူရော ခုတိယပိုင်ရှင် ဖစ်ရော လူ့လောကတွင် မရှိတော့ကြောင်း ပြောပြကာ ဗောတ်သိမ်းထားသည်။

ပိုလိုကားချပ်များ ဝေါ်တို့၏ဦးတည်ချက်မှာ ကလေးယ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ကြံတွေ့နေရသော ဘဝပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ပြီး ဖြတ်သန်းနေရသော အခြေခံ လူတန်းစားတို့၏ဘဝကို မီးမောင်းထိုး တင်ပြထားသည်။ ဗောတ်လမ်းအကျဉ်းမှာ အသက် ဆယ့်နှစ်နှစ်အချယ် မကျေးတို့မိသားစုသည် မန္တလေးမြို့၏ မြို့သစ်တစ်ခု ဖြစ်သော ကန်တော်ကြီးအနောက်ဘက်ခြမ်းက အသစ်ဆောက်ထားသော တိုက်တန်း များ၏ ကျော်ဘက်တွင် ကိုယ်ပိုင်တဲ့ကလေးများနှင့် နေကြသူများ ဖြစ်သည်။ မကျေးသည် မိသားစု၏အခက်အခဲကို ကူညီပေးနေရသူ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ပဲပြုတောင်းရင်း ကြံတွေ့နေရသော ပြဿနာများကိုလည်း စာရေးသူအား ပြောပြခဲ့သည်။ အဓိကပြဿနာမှာ အကြွေးရောင်းရခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ရက်တွင် မကျေးသည် ထွက်ပေါက်ရှာကာ ရပ်ဂွက်ထဲမှကလေးများနှင့် ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်း ကစား၍ ငွေတစ်ရာ ရုံးခဲ့သည်။ မိခင်က နှဲမြော၍ မကျေးအား ရိုက်နှက်ခုံးမှခဲ့သလို စာရေးသူ ကလည်း ထပ်၍မကစားရန် တားမြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မကျေးသည် ထပ်ကစား ခဲ့ပြန်၍ စာရေးသူက ဘာလို့ထပ်ကစားတာလဲဟု မေးသောအခါ နိုင်လျှင် အမောကို ပေးချင်သော ဆန္ဒရှိကြောင်းနှင့် နိုင်လျှင်လည်းလက်ငင်း ရုံးလျှင်လည်းလက်ငင်း အကြွေးမရှိကြောင်း ပြောရင်းနှင့် ဝေါ်ဗောတ်လမ်းကို အဆုံးသတ်ထားသည်။

၃။ ဗောတ်ဆောင်ခရီးနှင့်ပန်တီးမှု

၃၁ ၁။ ဗောတ်ဆောင်

ဝေါ် ဟူသော စာပေအဖွဲ့တွင် ဝေါ်၌ပါဝင်သော သရုပ်ဆောင်များကို ဗောတ်ဆောင်ဟု သတ်မှတ်ကြပါသည်။ ဗောတ်ဆောင်ကိုပင် ဗောတ်ကောင်ဟု သုံးနှုန်းပြီး ယင်းဗောတ်ကောင်ကိုပင် ဗောတ်လိုက်ဟုလည်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြသည် ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဗောတ်ဆောင်နှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးမျိုးအဓိပ္ပာယ်ဖွဲ့ဆိုပုံကို ကြည့်ပါက မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်တွင် ဗောတ်ဆောင်၏အဓိပ္ပာယ်ကို-

“ေတ် ရပ်ရင် ဝအ္မာ စသည်တို့တွင် ပါဝင်သူ မျက်နှာဖုံး ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဟန်အမူအရာဖြင့် ေတ်ဆောင်များ၏ စိတ်အစဉ်ကို ဖော်ပြရခြင်း”^၁

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဆရာမြေသန်းတန့်ကလည်း ေတ်ဆောင်၏ သဘောကို-

“ဝအ္မာထဲက ေတ်ဆောင်များဟာ ပုံတူဆွဲထားတဲ့ ရပ်ပုံလွှာ မဟုတ်ဘူး တကယ်သက်ရှိလူတွေကို နေရာပြောင်းထားပေးခြင်း ဖြစ်တယ်”^၂

ဟူ၍ လည်းကောင်း မြန်မာဝအ္မာတို့ အညွှန်းတွင် မလိုခက်လည်း-

“မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ေတ်ဆောင် ဟူသည် လူတန်းစားစရိတ်ကို ကိုယ်စားပြုရပေမည် လူတန်းစားအခြေခံ လူသားဝါဒကို ဖော်ပြရမည်”^၃

ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝအ္မာတွင်ပါဝင်သော ေတ်ဆောင်များသည် အဖြစ်အပျက် တစ်စုံ တစ်ရာကို ကိုယ်စားပြုတင်ပြရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖန်တီးရေးသားကြသည်။ စာရေးသူတို့သည် မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသော လူသားဝါဒကို စာဖတ်သူများ သိရှိစေရန် ဝအ္မာထဲတွင်ရှိသော ေတ်ဆောင်များဖြင့် ကိုယ်စားပြ၍ သရပ်ဖော်ကြသည်။ လူသားဝါဒရှိက် သရပ်ဖော်မှုအားကောင်းလျင် ေတ်ဆောင်အားကောင်းသော ဝအ္မာဖြစ် သတ်မှတ်ကြပါသည်။

၃၂။ ေတ်ဆောင်ခရီးကြ

ဝအ္မာတစ်ပုဒ်တွင် အဖြစ်အပျက်တို့သည် ရပ်တန်းမနေဘဲ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ရွှေလျားနေကြသော သဘောသည် ေတ်လမ်းသဘော ဖြစ်သည်။ ထိုရွှေလျား နေကြသော အဖြစ်အပျက်တို့တွင် ပါဝင်လှပ်ရှားနေကြသူများသည် ေတ်ဆောင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ေတ်ဆောင်စရိတ်များကို လေ့လာကြည့်ရာတွင် ေတ်ဆောင်၏ အပြုအမှု၊ အပြောအဆို၊ အတွေးအခေါ်များမှ ေတ်ဆောင်စရိတ်ကို သိနိုင်ပါသည်။ အချို့ဝအ္မာများတွင် ေတ်လမ်းထက် ေတ်ဆောင်စရိတ်ကို အသားပေးသော ဝအ္မာ

^၁ မြန်မာအတိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ ၁၉၇၉၊ ၅၁။

^၂ မြေသန်းတန့်၊ ၂၀၀၁၊ ၃၄။

^၃ မလိုခာ၊ ၁၉၇၄၊ ၃၁။

များကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူတို့သည် ဘတ်ဆောင်စရိတ်ကို အလေးပေးဖန်တီးကာ စာဖတ်သူတို့၏နှစ်သက်မှုကို ရယူတတ်ကြသည်။ ဝဋ္ဌတိတွင် ဘတ်ဆောင်စရိတ်၏ အရေးပါပုံကို ဆရာတက်တိုးက-

“အရေးအသားမည်မျှပင် ကောင်းစေကာမှုလည်း လူ့သဘာဝ လူ့စရိတ်တို့ကို သရုပ်မဆောင်လျင် (သရုပ်ဆောင်ရာ၌ မအောင်မြင်လျင်) ထိုဝဏ္ဏတိမှာ စာပေအရာမြောက်သည်ဟု ဆိုနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလှချေသည်”^၁

ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဆရာဝင်းငြမ်းကလည်း-

“ဘတ်ကောင်တစ်ကောင်၏ လူပ်ရှားမှုဟာ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့ လူပ်ရှားမှုပျိုး ဖြစ်ရမယ် လူပ်ရှားမှုတိုင်းဟာ ခံစားချက် ဦးတည်ချက် ဖော်ပြချက်ဆိုတာတွေ ပေါင်းစပ်ပါဝင်ရမယ်”^၂

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဆရာအောင်သင်းကလည်း ဘတ်ဆောင်စရိတ်ကို-

“ဘတ်ဆောင်တစ်ဦး၏ စကားပြောမြန်ခြင်း၊ လေးခြင်း၊ စိတ်ဆတ်ခြင်း စိတ်ရည်ခြင်း၊ သတ္တိကောင်းခြင်း၊ အသည်းငယ်ခြင်း စသည် တို့ထက် ရှိုးသားခြင်း၊ ကောက်ကျစ်ခြင်း၊ မြင့်မြတ်ခြင်း ယုတ်မာခြင်း စသည်တို့နှင့် ပို၍သက်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်”^၃

ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဘတ်ဆောင်စရိတ်၏ အရေးပါမှုသည်လည်း ဝဏ္ဏကောင်းတို့၏ လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဝဏ္ဏတစ်ပုဒ်တွင် ဘတ်ဆောင်သည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သကဲ့သို့ ဘတ်လမ်းအချိုးအကွေ အတက်အကျပေါ်တွင် ဘတ်ဆောင်တို့၏အပြုအမှုအပြောအဆို အတွေးအကြုံများကို လိုအပ်သလို ပုံဖော်ပေးရသည်။ ဘတ်ဆောင်၏ ကိုယ်ကျင့်တရားမှ သူ၏စရိတ်ကို သိနိုင်ပါသည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုသည်မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်များတွင်ရှိသော အမှုအကျင့်ပင် ဖြစ်သည်။ စာရေးသူတို့က ဘတ်ဆောင်စရိတ်ကို စရိတ်သေဘတ်ဆောင်နှင့် စရိတ်ရှင်ဘတ်ဆောင် ဟူ၍ ဖန်တီးကြသည်။ စရိတ်သေဘတ်ဆောင်မှာ ဝဏ္ဏထဲတွင် စလယ်ဆုံး ကောင်းသည်။ စရိတ်ရှင်ဘတ်ဆောင်မှာ

^၁ တက်တိုး၊ ၂၀၀၂၊ ၁၀

^၂ ဝင်းငြမ်း၊ ၂၀၀၂၊ ၅၆။

^၃ အောင်သင်း၊ ၁၉၉၄၊ ၄၃။

ဝတ္ထုထဲတွင် အဆိုးမှုအကောင်းသို့လည်းကောင်း၊ အကောင်းမှုအဆိုးသို့ လည်းကောင်း ပြောင်းလဲတတ်သည့် သဘောရှိသည်။ အဆိုးအကောင်း မည်သို့ပင်ရှိစေကာမှု သဘာဝ ကျသော ဘတ်ဆောင်စရိုက်ကို ဖော်ပြနိုင်မှသာ ဘတ်ဆောင်စရိုက် ပါပြင်မည် ဖြစ်သည်။

၃။ ၃။ ဘတ်ဆောင်စရိုက်ဖန်တီးမှု

ဝတ္ထုတိများသည် ဒီဇိုင်းမြေလောကမှ အဖြစ်အပျက်များကို စာဖတ်သူများအနေနှင့် ယုဉာဏ်လက်ခံလာအောင် စာရေးသူတို့က သူတို့၏ ဘတ်ဆောင်များကို ဖန်တီးယူရသည်။ စာရေးသူသည် မိမိကျင်လည်ရာဘဝ မိမိပတ်ဝန်းကျင် အတွေ့အကြံများပေါ်မှုတည်၍ ဘဝထဲမှုဘတ်လမ်းကို တည်ဆောက်ကြသည်။ ထိုသို့ ဘတ်အိမ်တည်ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဒီဇိုင်းမြေလောကနှင့် နီးစပ်ရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ စိတ်ကူးညာ၏ ဆန်းသစ်မှုတို့ဖြင့် အနုပညာရသာမြောက်အောင် ရေးသားကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဝတ္ထုထဲမှ ဘတ်ဆောင်စရိုက်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် တကယ်လူနှင့်တူအောင် သရုပ်ဖော်ကြသည်။ ဘတ်ဆောင်ဖန်တီးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးဝန်(မင်းသုဝဏ်)က-

“ဘတ်လမ်းတွင် အရေးကိစ္စတစ်ခု၌ လူကောင်းသည် အရေးကိစ္စတစ်ခု၌ မည်သို့ပြုမှုတ်တံ့ လူဆိုးသည် မည်သို့ပြုမှုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ လူကောင်းကြောင့် မည်သို့ဖြစ်တတ်ပုံကိုလူဆိုးကြောင့် မည်သို့ဖြစ်တတ်ပုံတို့ကိုသော် လည်းကောင်းဝမ်းမြောက်ဖွယ် ဝမ်းနည်းဖွယ် ပျော်စွင်ဖွယ် ထိတ်လန်းဖွယ်ကြည်ညိုဖွယ် စက်ဆုတ်ဖွယ်ဖြစ်အောင် သင့်ရာရာရေးဖွဲ့တတ်ပေသည်။

ဖွဲ့ရာတွင် နည်းသုံးနည်းရှိသည်။

- (c) ဘတ်လိုက်သဘာဝကို ဝတ္ထုဆရာက တိုက်ရှိက်ပြောပြသောနည်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ မောင်ဖြူသည် လူရီးလူဖြောင့် ဖြစ်သည် ဟုလည်းကောင်း၊ လူလိမ့်လူကောက်ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုပြသော နည်း ဖြစ်သည်။
- (j) နောက်တစ်နည်းမှာ ဘတ်လိုက်တစ်ဦး၏ သဘာဝကို အခြားသော ဘတ်လိုက်တို့၏ အပြောအဆို အယူအဆဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုဘတ်လိုက်တို့၏ ပြုမှုဆက်ဆံမှုများဖြင့် လည်းကောင်း ဖော်ပြသောနည်း ဖြစ်သည်။

(၃) နောက်တစ်မျိုးမှာ ဘတ်လိုက်၏ ကိုယ် နှုတ် နှင့် အမူအရာများကို စာဖတ်သူတို့ကိုယ်တိုင် မိမိတို့၏ စိတ်မျက်စိ စိတ်နားတို့၏ အလိုအလျောက် ထင်လာ မြင်လာအောင် ဖွဲ့သော နည်း ဖြစ်သည်။^{၁၁}

ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဘတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးရာတွင် ဝတ္ထုရေးဆရာက ဘတ်လမ်း အချိုးအကွောင်း အတက်အကျပေါ်မူတည်၍လည်းကောင်း၊ ဘတ်ဆောင်အချင်းချင်း အားပြိုင်၍လည်းကောင်း၊ ဘတ်ဆောင်၏ အတွင်းစိတ်နှင့် အပြင်စိတ် အားပြိုင်၍ လည်းကောင်း ဘတ်ဆောင်စရိုက်ကို ဖန်တီးယူရပါသည်။ ဝတ္ထုတို့သည် ဒီနွဲစမွှေ လောကမှ အဖြစ်အပျက်များကို စာဖတ်သူများ လက်ခံယုံကြည်လာအောင် စာရေးသူ တို့က မိမိတို့၏ ဘတ်ဆောင်များကို ဖန်တီးယူရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄။ ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝတ္ထုတို့များမှ ဘတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးမှု

ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝတ္ထုတို့များတွင် ချည်ထွေးဝတ္ထုတို့၊ ဂွဲသတ်ချိန် ဝတ္ထုတို့နှင့် ပိုလိုကားချပ်များဝတ္ထုတို့များမှ ဘတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးမှုများကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။

၄၁။ ဝတ္ထုရေးသူက တိုက်ရိုက်ပြော၍ ဘတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးမှု

ဝတ္ထုရေးသူက တိုက်ရိုက်ပြော၍ ဘတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးခြင်းဆိုသည်မှာ ဝတ္ထုရေးသူက ဘတ်ဆောင်၏ ရုပ်လက္ခဏာများကို အသေးစိတ်ပြောပြ၍ သရပ်ဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူကား ချောမောလှပသည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်သည် စသည်ဖြင့် ကိုယ်နှုတ်အမူအရာကို ဝတ္ထုရေးသူက တိုက်ရိုက်ပြော၍ သရပ်ဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ခင်ခင်ထူး၏ ချည်ထွေးဝတ္ထုတို့တွင် ဝတ္ထုရေးသူက ဘတ်ဆောင်စရိုက်ကို တိုက်ရိုက်ပြော၍ ဖန်တီးထားသည်ကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ ဤဝတ္ထုတွင် ရီထွေး၏ အမူအရာကို-

^{၁၁} ဝန်၊ ဦး၊ ၁၉၆၄၊ အမှာစာ။

“ရီထွေးက ကလေးငါးယောက် မအောဆိုပေမယ့် ကြီးလှသေး
တာတော့ မဟုတ်ဘူး သုံးဆယ်ကျော် သုံးဆယ့်ငါး အတွင်းလောက်
ရှိမှာပါ အသား မရော်မရဲ နှုံးမောက်မောက် မျက်နှာ
ဖောင်းဖောင်းကြီးနဲ့ မသိရင် ပျားတုံးရတဲ့ပုံ”

ဟူ၍ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦး၏ အကြောင်းကို အသေးစိတ် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ အသက်အချယ် ငယ်သော်လည်း သပ်သပ်ရပ်ရပ်မနေဘဲ ပြင်ဆင်ဝတ်စားပုံမှာ အသက်ကြီးသူပုံပေါ်နေသည့် ရီထွေး၏ ပုံသဏ္ဌာန်၊ အမူအကျင့် ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု များကို ဝထ္ဌရေးသူက တိုက်ရှိက်ပြော၍ ဇာတ်ဆောင်စရိက်ကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ကိုယ်တိုင်ပြောရှုထောင့်ကိုသုံးပြီး အပြောနည်းဖြင့် ဇာတ်ဆောင်စရိက်ကို ပေါ်လွင်စေ သည်။ ရီထွေး၏ ယောက်ဗျားသည်လည်း ကုန်ထမ်းပြီး ညနေပြန်လာလျှင် အရက် သောက်ပြီး ပြန်လာလေ့ရှိသည်။ ပြန်လာတိုင်းလည်း မယားကို ပြသုနာရာာတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရုံး အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ လူအများက ဝင်ရောက်ဟန့်တားသော်လည်း နေ့တိုင်းကျတော့ မဟန့်နိုင်တော့ပေ။ ထိုအခြေအနေတွင်-

“ရီထွေးက နည်းစနစ်နှစ်ခုနဲ့ထိန်းတယ် တစ်ခုကတော့ လင်
မူးပြန်လာလျှင် လင်ကို မဟုတ်တာရော ဟုတ်တာရော ဆီးပြီး
မျက်ရည်ခံထိုးတဲ့နည်း၊ နောက်တစ်နည်းကတော့ သမီးလေးတွေကို
ပြင်တူအော်ခိုင်းတဲ့နည်း၊ ဆီးပြီး မျက်ရည်ခံထိုးတဲ့နည်းက
လင်ကို ရပ်ကွက်နဲ့ လှည့်တိုက်တာပါ”

ဟူသော ပြောစကားများက လက်တွေ့ဘဝတွင် မြင်တွေ့ရသော သဘာဝနှင့် အံဝင်အောင် ကိုယ့်အပြစ်ကိုမဖြင့်အောင် တဖက်လှည့်နှင့် သူတစ်ပါးအပေါ် ထိုးချ တတ်သော လူသဘာဝစရိက်များ ဖြစ်သည်။ လင်နှင့်မယား အပေးအယူမျှကာ မယားက ဓမ္မာက်ပေးလျှင်လည်း ရှေ့နောက် စဉ်းစားဆင်ခြင်္ခြင်္ဥက်မရှိဘဲ တစွဲတ်ထိုးလုပ်တတ်သော ယောက်ဗျား၏ စရိက်ကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ဖန်တီးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအပြင် ရီထွေး၏ စရိက်ကိုတင်ပြရာတွင် ရီထွေးသည် ရပ်ကွက်ထဲတွင် အချေးအငါး ကလည်း မလွတ်-

“ကြည့်ကြည့်သာသာ ချေးလို့ငှားလို့ တောင်းလို့ရမ်းလို့ ရရင်ရ၊
မရလို့ကတော့ ရန်လုပ်ပါလေရော၊ ရန်ဖြစ်တဲ့အိမ်ရှေ့၊ ထဘီမပြီး
ရန်စောင်နေတာ လေးငါးခေါက်၊ ရှောင်နိုင်သူတွေက ရှောင်ကြ

° ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၇။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၇။

ပေမယ့် မရှောင်နိုင်သူတွေကြတော့ ချိတ်ကရော၊ အော်ကြ ဆဲကြ
လုံးကြ သတ်ကြ ခဲကိုင် တုတ်ကိုင်တွေ ဖြစ်ကြရော”

ဟူ၍ ရီထွေး၏ အချေးအငှား လက်ခဲကော်ခဲနိုင်သောစရိတ်၊ ကိုယ့်အလိုမပါရင် နှုတ်ကြမ်း
အာကြမ်း စရိတ်ကြမ်းဖြင့် လူတန်းစားအဆင့်နှင့် ပြုမှုတတ်သော စရိတ်ကို
တွေ့ရသည်။ ရန်ဖြစ်ရမှာကိုလည်း မရှုက်မကြောက်တတ်သော စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။
ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဆက်ဆံရာတွင်လည်း-

“စာအပ်ဆိုင်နှင့် စကားများတာကလည်း ခဏခဏ၊ တစ်ည့်
တစ်ရာ ပေးရတဲ့ ပုဂ္ဂလိက လျှပ်စစ်မီးသမားနဲ့ ငြင်းခဲ့ကြ
တာလည်း ခဏခဏ၊ သူများခြစ်ည်းရိုးပင် သွားခုတ်ပြီး ထင်းစိုက်လို့
ရုံးရောက်တာလည်း ခဏခဏ”

ဟူ၍ ပြဿနာမျိုးစုံနှင့် ရှုပ်ထွေးတတ်သော အရှုပ်အရှင်းမကင်းသော စရိတ်တို့မှာ
ဝတ္ထုခေါင်းစဉ်နှင့် လိုက်ဖက်စွာ စာဖတ်သူကို ပို၍စိတ်ဝင်စားစေပါသည်။ လူတိုင်းက
ပြဿနာဖြစ်မည်ကို မလိုလားကြသော်လည်း-

“ရီထွေးက ဈေးဝယ်လွှာတ်ရင် ရောင်းရတဲ့ အိမ်ဆိုင်တွေက
နောက်ဆက်တွဲပြဿနာတွေကို ကြောက်ကြတယ်၊ ဖယောင်းတိုင်
တစ်တိုင် လက်ဖက်ခြောက်တစ်ထုပ် အခေါက်ခေါက် အခါခါ
လဲခိုင်းတာမျိုး၊ အအမ်းအတေားများလို့၊ ပိုက်ဆံကစုတ်နေလို့၊
အကြွေးချုန်လို့၊ ကလေးတွေက မှန်းပါ ရောနှုန်းသွားလို့ ဆိုတာမျိုး
တွောကလည်း ထပ်လို့”

စသည်ဖြင့် ပြဿနာကို အစရှာတတ်သည်။ ရီထွေးသည် ပြဿနာဖြစ်၍ စိတ်ညွစ်ရ^၁
တာလည်းမရှိ ခံစားမှုလည်းမရှိ ရှုက်ကြောက်မှုလည်းမရှိသော ရီထွေး၏ စရိတ်မှာ^၂
ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကတွင် ကြံးတွေ့ရသော စရိတ်မျိုး ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် ဝတ္ထု^၃
တတ်လမ်းနှင့်လျှော်ညီစွာ ဘတ်ဆောင်စရိတ်ကို ပြဿနာရှာဖွေတတ်သူ တစ်ဦးအဖြစ်
ဖန်တီးထားသည်။

ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း နောက်ဆုံးတွင် ရီထွေးကို ရပ်ကွက်ထဲမှ လူအများက
ပြဿနာဖြစ်မှာစိုး၍ ရှောင်ကြသည်။ တစ်နေ့တွင် ရီထွေးတို့နေသောအိမ်ဝိုင်းကို

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၄။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၅။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၉။

ဗ္ဗစားတစ်ယောက်ကဝယ်၍ ဖယ်ပေးခဲ့ရသည်။ ရီထွေးတို့မိသားစု ပြောင်းသွားသည်ကို ပတ်ဝန်းကျင်က လူအများက စိတ်ထဲက ကျိုတ်၍၍မေးသာနေကြသော်လည်း ပြောင်းသွားပြီး သိပ်မကြာခင် ရပ်ကွက်ထဲသို့ ပြန်ပြောင်းလာမည့်သတင်းကို ကြားရသောအခါ-

“ရပ်ကွက်ထဲက လူတွေကတော့ ရီထွေးပြန်ရောက်လာမှာ
စိတ်ညံ့ကြတယ်၊ ရီထွေးပြန်ရောက်လာရင် ချည်ထွေးလို့
ရှုပ်ဦးမှာပဲ”^၁

ဟူ၍ ဆိုလိုချင်သောအချက်ကို နိုင်းတွင် ဖွင့်ပြထားသည်။ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း အစမှအဆုံး ရီထွေး၏ ရှုပ်ထွေးတတ်သော ပြဿနာရှာတတ်သော ကြမ်းတမ်းသော စရိက်ကို လက်တွေ့လူလောကရှိ စရိက်များနှင့် အံဝင်အောင်ရေးသားကာ စရိက်ကြ ဘတ်ဆောင်အဖြစ် ဖန်တီးထားသည်။

ဂုံသတ်ချိန်ဝတ္ထုတို့သည် ရေဒီယိုတစ်လုံးနှင့် ဘဝကို ရေပေါ်တွင် မြှုပ်နှံကာ ဖောင်သမား ဘိုးမှု၏ ရိုးသားသောဘဝကို ဖော်ပြလိုခြင်းသည် ဤဝတ္ထု၏ ဦးတည်ချက် ဖြစ်သည်။ ဤဝတ္ထုတွင် စာရေးသူတို့မိသားစုနှင့် တွေ့ခဲ့သော ဘိုးမှု၏ အကြောင်းကို-

“ဘိုးမှု၏ အမည်အရင်းကို ကျွန်းမတို့တစ်တွေ မသိကြပါ
လူတကာက ဘိုးမှုဆိုလို့ ဘိုးမှုခေါ်ကြရခြင်းပင် ဘိုးမှုက
ဖောင်သမား အဖောက ဖောင်ခွဲမော်တော်သမားဆိုတော့ အလုပ်ချင်း
ဆက်စပ်ရာက ဘိုးမှုနှင့်ခင်မင်ကြရတာကလွှဲလို့ ဘိုးမှုအကြောင်း
ဘယ်သူမှ ကယ်နောက မပြောနိုင်ဘူး”^၂

ဟူ၍ ဘိုးမှုနှင့်စပီး သိကျွမ်းခင်မင်ခဲ့ရသော်လည်း ဘိုးမှုကလွှဲ၍ ကျိုးသည့် အကြောင်းအရာများကို မသိခဲ့ကြောင်း တင်ပြထားသည်။ ဖောင်နှင့် အလုပ်ချင်း ဆက်စပ်ရာက သိကျွမ်း၍ နောင်တွင် ဘိုးမှုက ဖောင်ထံမှ ငွေပေးငွေယူကိစ္စများ လုပ်ငန်းဆက်စပ်မှုများနှင့် အဝင်အထွက်များပြီး စာရေးသူတို့မိသားစုနှင့် ခင်မင်ရင်နှီး ခဲ့ရသည်။ ဘိုးမှု၏ ပုံပန်းသွေ့ပြင်ကို-

“နေပူရေပူလေပူထဲ သစ်ဖောင်မျောသလို့ မျောရသူဆိုတော့
အသားက သစ်ဆေးရောင် ညှစ်နှက်နှက်ဖြစ်သည်။ မွဲခြာက်ခြာက်
မျက်လုံးတွေမှာ အမြဲတမ်း မျက်ဝတ်တွေ ထွက်နေတတ်သည်။”

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၉။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၀။

အချိုကျာပြောင်းနှင့် နေတတ်သူလိုသော်လည်း စွပ်ကျယ်ဟောင်း
တစ်ထည်တော့ ပခံးပေါ် ပါလာတတ်သည်”^၁

ဟူ၍ အလုပ်လုပ်ပုံ၊ အသားအရောင်၊ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံတို့ဖြင့်
ဘတ်ဆောင်ကို မိတ်ဆက်ပေးထားသည်။ ထို့ပြင်-

“ဘယ်တုန်းကမှ ဖွာတ်ခြင်းလျှော်ခြင်း မရှိဘဲ ခေါင်းပေါင်းထား
တတ်သော တဘက်ကြီးမှာ ချေးညှေ့များ ချေးစေးများ သဲမှုန်း
ဖုန်မှုန့်များဖြင့် စေးကပ်ကာ ပျစ်တွဲကြီး ရှိနေသည်”^၂

ဟူ၍ ဘိုးမှု၏ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကိုလည်းကောင်း၊

“ခေါင်းပေါင်းကြီးအောက်မှ ဘိုးမှုမျက်နှာ မည်းညစ်ညစ်ကြီး
ကလည်း မျက်လုံးအရောင်ကိုပင် မမြင်ရ ဘိုးမှုရယ်လိုက်လျှင်
ပါးကြီးခွက်သွားတတ်တာကလွှဲ၍ သွားရယ်လို့လည်း မတွေ့ရပါ”^၃

ဟူ၍လည်းကောင်း စာဖတ်သူ၏မျက်စိတဲ့တွင် မြင်ယောင်လာအောင် ဘိုးမှု၏
ရိုးသားသော စရိက်ကို သူ၏ပုံပန်းသွင်ပြင် အမှုအရာက ဖော်ပြထားပါသည်။
တစ်ခါတစ်ရုံ စာရေးသူတို့မိသားစု ဖစ် မော်တော်ဆိုက်ကပ်ထားရာ သစ်ဆိပ်သို့
လိုက်သွားသည့်အခါမျိုးတွင် ဘိုးမှုသည်-

“ဖောင်ပေါ်က ဖောင်တဲ့ကလေးထဲတွင် ချက်ပြုတ်နေတတ်တာ
ရှိသလို ဖောင်ကြီးများကို လိုက်တုပ်နေတာမျိုး သစ်လုံးတွေ
တွဲတာ လိုက်ကြည့်နေတာမျိုးလည်း တွေ့ရတတ်ပါသည်”^၄

ဟူ၍ ဘိုးမှု၏ ကျင်လည်ရာနေရာပတ်ဝန်းကျင် မိမိအလုပ်ကို အာရုံစိုက်ကာ
စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်တတ်သော စရိက်ကို တွေ့ရသည်။ စာရေးသူ၏ဖစ်သည်
အသက်ကြီး၍ ဖောင်ဆွဲမော်တော် အလုပ်က အနားယဉ်လိုက်သော်လည်း ဘိုးမှုကမူ-

“လူငယ်များလို ကျားစီးဖားစီး မရှိတော့ပေါ်မယ့် ဖောင်ဘိုးတော်
ဆိုသော ဘွဲ့ဖြင့် ဘေးကင်းရှုန်ကင်း ဖောင်စောင့် တဲ့စောင့်အဖြစ်
ဘိုးမှုကို ခေါ်ကြရသည်”^၅

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၀။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၁။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၁။

^၄ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၁။

^၅ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၆။

ဟူ၍ အသက်အရွယ်ကြီးရှင့်လာသောအခါ ဖောင်ဘိုးတော်အမည်ရ၍ နားခွင့်ရယ် မရှိသောဘဝနှင့် ဖောင်ပေါ်တွင်ပင် အသက်ရှင်သန်နေရသောဘဝမှာ သနားစရာ ကောင်းလှသည်။ ဘိုးမှသည် ဖင်တံမှ သူ၏မြေးဖြစ်သူရှင်ပြုရန် ငွေချေးပြီး တော်တော်နှင့် ပေါ်မလာခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း စာရေးသူမရှိသော တစ်ရက်တွင် ဘိုးမှ ရောက်လာ၍ ချေးငွေကို ပြန်မဆပါနိုင်သော်လည်း သူစွဲလမ်းခဲ့ရသော သူ၏အဖော် ဖြစ်သော ရေးထိုကို တန်ဖိုးဖြတ်ကာ ထားခဲ့သည်။ ကတိသစ္ာမပျက်သော ရိုးသားသော ဘိုးမှ၏စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။

ပိုလိုကားချုပ်များ ဝါဌာတိတွင် မကျေးကို အဓိကအတ်ဆောင်အဖြစ် ဖန်တီးကာ အခြေခံလူတန်းစားတို့၏ဘဝကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤဝါဌာတွင် စာရေးသူက မကျေး၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို-

“ဒီကလေးမလေးကို မကျေးလို့ခေါ်ကြတယ်၊ လူပုံက ခပ်ညှက်ညှက သေးသေးကလေး၊ ပိုန်လိုက်တာကလည်း အရိုးစကလေး ထောင်ထားသလား ထင်မှတ်ရတယ်၊ မြင်လိုက်ရရင် လေဘေး အကျိုး ဖိုးရိုးဖားရားကြီးနဲ့ မလိုက်အောင် ဘဲမြို့းကလေးလို ထွက်နေတဲ့ ဆံပင်စုစည်းကလေးက မကျေးရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ရှပ်ပုံစွဲပဲ”

ဟူ၍ ဝတ်စားဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့ပုံ ဆီမလိမ်း၍ ခြောက်သွေ့နေသောဆံပင် ဟန်ပန် အမှုအရာတို့ကို စာရေးသူက တိုက်ရှိက်ပြော၍ ဗေတ်ဆောင်စရိတ်ကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ထို့အပြင်-

“မကျေးကတော့ သူ့ခေါင်းပေါ်က ပဲပြုတောင်းကြီးကို ဟန်ချက် ကောင်းကောင်းနဲ့ ထိန်းတတ်နေပါပြီ၊ တစ်ခါတလေ ပဲပြုတောင်းကြီးကို လက်လွှတ်ပြီး ပိုက်ဆံများတောင် ရေနေတတ်သေး၊ ချိန်ခွင်ကိုကိုင်တွယ်ပုံကအစ ပဲကလေး နှစ်စွဲသုံးဇူးကို စရာမ ရက်ရောမှုကြီးလို အဆစ်သဘောမျိုး ထည့်ပေးပုံအဆုံး တကယ် ဝါရှင့်ပဲသည် မိန်းမကြီးတစ်ယောက်လို လုပ်တတ်ကိုင်တတ် ရှိလိုက်တာမှ”

ဟူ၍ မကျေး၏ဟန်ပန်အမှုအရာမှာ အသက်နှင့်မမျှအောင် လုပ်ငန်းကျမ်းကျင်ပုံ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိပုံ ချေးရောင်းချေးဝယ် လည်လည်ဝယ်ရှိပုံ စသောစရိတ်

° ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၉၈၈။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၉၈၈။

များကို တွေ့ရသည်။ ဝထ္ဌရေးသူက တိုက်ရိုက်ပြော၍ မကျေးဇူးပုံပန်းသဏ္ဌာန်၊ အသင်အပြင်၊ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရသောအလုပ်တို့ကို သိရှိရသည်။

ထိုကြောင့် ပိုလိုကားချပ်များဝထ္ဌတို့ဘင် ကလေးတစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း မိသားစု စားအိုးကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနေရသော ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း ကျောင်းနေခွင့်မရသော အခြေခံလူတန်းစားတို့၏ လူနေမှုစရိတ်သဘာဝကို စာရေးသူကိုယ်တိုင်ပြောရှုထောင့်ဖြင့် ဖန်တီးထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ အခြေခံလူတန်းစားတို့၏ လူနေမှုဘဝကိုနောက်ခံပြောက ထိုပတ်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့ကြုံနေရသော ဘဝပြဿနာကို စာဖတ်သူများ သိရှိအောင် မီးမောင်းထိုး တင်ပြထားသည်။

၄၁၂။ အခြားဇာတ်ဆောင်များ၏ အကူအညီဖြင့် ဇာတ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု

အခြားဇာတ်ဆောင်များ၏ အကူအညီဖြင့် ဇာတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးရာတွင် မိမစစရိတ်ဖော်လိုသော ဇာတ်ဆောင်နှင့်တွဲဖက်ရန် အရုံဇာတ်ဆောင်များကို ဖန်တီးပေးရသည်။ စရိတ်ဖော်လိုသော ဇာတ်ဆောင်နှင့် အရုံဇာတ်ဆောင်တို့၏ ဆက်ဆံရေးမှ ထွက်ပေါ်လာသော တံ့ပြန်မှုများမှ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်နှစ်သက်လျှင် ချစ်ခင်နှစ်သက်သည့်အလျောက် မနှစ်သက်လျှင် မနှစ်သက်သည့်အလျောက် အမူအရာ အပြောအဆို အတွေးအကြံတို့ဖြင့် တံ့ပြန်မည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝထ္ဌတွင် အရုံဇာတ်ဆောင်များ၏ အကူအညီဖြင့် ဇာတ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု ဖြစ်ပေါ်လာကာ စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်အာရုံခံစားမှုကိုလည်း ရရှိစေပါသည်။

ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝထ္ဌတို့များကို လေ့လာရာတွင် အရုံဇာတ်ဆောင်များ၏ အကူအညီဖြင့် ဇာတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးထားသည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ချဉ်ထွေးဝထ္ဌတို့တွင် ရပ်ကွက်ထဲ၌ ပြဿနာပေါင်းစုံဖြင့် ရူပ်ထွေးနေတတ်သော ရှိထွေး၏စရိတ်ကို—

“ဆရာမနှယ် ရှိထွေးက ယေားရူပ်တယ်နော် ကျွန်းမတို့က ရှိထွေးမခေါ်ဘူး၊ ချဉ်ထွေးခေါ်တာ ရှင်းမရအောင် ရူပ်လွန်းလို့လေ”

ဟူသော လမ်းထိပ်က မှန်းပျားသလက်ရောင်းသော မသောင်းမေ၏ ပြောစကားအရ သိရှိရသည်။ ရှိထွေးတစ်ယောက်ထဲ ရူပ်ထွေးမွေလီသည် မဟုတ်ဘဲ သမီးများကလည်း မိခင်၏ မကောင်းသောစရိတ်များ အနည်းငယ် ပါလာကြသည်။ ရပ်ကွက်

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၂။

ထဲတွင် သတင်းပေးသတင်းယူ ပုံကြီးခဲ့၊ ရန်တိုက် မဟုတ်ကဟုတ်ကပြာ အထူး ကျမ်းကျင်ကြသည်။ ကြားရသမျှသတင်းကို မိမ်တံ့ပြန်ပို့ကာ ရီထွေးက ထိုသတင်း များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ အချိန်အခါစောင့်ပြီး ရန်တွေ့တတ်သည်။ ထိုပြင်-

“မအေးက အဝတ်တွေ မလုကြီးကို ပေါင်ခိုင်းမလို့တဲ့ အမေ့
မယုလိုနေမှာပေါ့”

ဘူ၍ ရပ်ကွက်၏ ယုံကြည်မှုကိုလည်းမရ သမီးတို့၏ မြောက်ထိုးပင့်ကော် ပြောစကား များကို ယုံကြည်ပြီး အခြားသူများအား ရန်လုပ်တတ်သော ကြမ်းတမ်းသော စရိက်ကို တွေ့ရသည်။ တစ်နေ့တွင် ရီထွေးတို့မိသားစုနေသော အိမ်စိုင်းကို ဦးလေးက ရောင်းလိုက်သောအခါ ရီထွေးတို့မိသားစုလည်း ပြောင်းပေးရသည်။ မပြောင်းခင် တစ်အိမ်တက်ဆင်း လိုက်ငါးကာ ဟိုအိမ်စိုင်းထဲ တဲ့ကျပ်ဆောက်ပရစေ အိမ်အဖီလေး ဆွဲနေပရစေ ပြောသော်လည်း မည်သူမျှ လက်မခံကြပေ။ ဒုက္ခရောက်နေ၍ ကူညီချင် သော်လည်း သူ၏ရှုပ်ထွေးတတ်သော စရိက်များကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်က လက်မခံ ချင်ကြပေ။ ရပ်ကွက်ထဲက လူအများစုကာလည်း-

“အခုမှ ချည်ထွေး ရှင်းတော့တယ် ဆရာမရေး ဒါတောင် လေရွှေ
သလို ငွေနေတာ”

ဘူ၍ သူများဒုက္ခရောက်၍ စိတ်မကောင်းသော်လည်း မသိစိတ်က ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်နေသော လူသဘာဝကို တွေ့ရသည်။ သို့သော ကြာကြားဝမ်းမသာရဘဲ မကြာခင် ဒီရပ်ကွက်ထဲ ပြန်ပြောင်းလာတော့မည့် သတင်းကိုကြားရ၍ ရပ်ကွက်ထဲရှိသူတို့မှာ-

“ရီထွေးပြန်ရောက်လာရင် ချည်ထွေးလို ရှုပ်ဦးမယ် ထင်ပါရဲ့”

ဘူ၍ ထိုးရိမ်သောက ဖြစ်နေကြသည်။

ချည်ထွေးဝေါးတို့တွင် ရီထွေး၏ ရှုပ်ထွေးတတ်သောစရိက် ကြမ်းတမ်းသော စရိက်များကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်သည် ရီထွေးနှင့်ဆက်ဆံရမှာကြောက်ပုံ ရပ်ကွက်ထဲမှ ပြောင်းရသောအခါတွင်လည်း လူအများကကိုတ်၍ ဝမ်းသာကြပုံ ပြန်ရောက်လာမည်ဟု သတင်းကြားယုံဖြင့် လူအများကမနှစ်သက်ပုံ စသည့်အပြုအမူများကို တွေ့ရသည်။ သူ၏မကောင်းသောစရိက်များကြောင့် အခြားဇာတ်ဆောင်များ၏ တုံ့ပြန်မှုမှာ အဆိုး ဘက်သို့ ဦးတည်နေခြင်းဖြင့် အတ်ဆောင်စရိက်ကို ဖန်တီးထားသည်။

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၇။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁။

ရွှေသတ်ချိန် ဝေါးတိသည် ဖောင်သမားဘဝနှင့် ရောထဲတွင်ကျင်လည်ကာ ဘဝကိုရန်းကန်နေရသော ဘိုးမူ၏အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ေတ်လမ်းမှာ ဘိုးမူသည် စာရေးသူတို့မိသားစု၏ မိတ်ဆွေဖြစ်သည်။ ဘိုးမူသည် ဆင်းရဲ့သော်လည်း ရိုးသားသည်။ ကြီးစားသည်။ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သော စိတ်ဓာတ် ရှိသည်။ စာရေးသူ၏ ဖောင်နှင့်လည်း ငွေပေးငွေယူရှိခဲ့သည်။ ငွေယူတာများ၍ ပြန်မဆပ်နိုင်သောအခါ သူနှစ်သက်ခဲ့သော ရေဒီယိုကို အကြွေးထိုးဆပ်ခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းကို ပြန်လည် သတိရကာ ေတ်လမ်းဆင်၍ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘိုးမူ၏စရိတ်ကို-

“ခင်ဗျားအကြွေးနဲ့ သံသရာမပတ်ချင်ဘူးဟု ပြောကြားကာ ရေဒီယိုကို ထိုးပေးခဲ့၍ ယူလာခဲ့ရကြောင်း”^၁

ဖောင်၏ ပြောစကားကိုကြည်၍ တင်နေသောအကြွေးကို မိမိမြတ်နိုးတန်ဖိုးထားရသော ရေဒီယိုနှင့်တန်ဖိုးဖြတ်ကာ ဘိုးမူ၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သောစိတ်ထားကို တွေ့ရသည်။ ရေပေါ်တွင် သွားလာလှပ်ရှား၍ ရေဒီယိုကိုအဖော်ပြုကာ ဘဝကိုဖြတ်သန်းနေရသော်လည်း အခက်အခဲနှင့် ကြံတွေ့ရသောအခါ မိမိအဖော် ရေဒီယိုကို စွန်းလွှတ်၍ အကြွေးထိုးဆပ်ခဲ့သော ဆင်းရဲ့သော်လည်း ကတို့၊ သစ္စာ တည်ကြည်သော ဘိုးမူ၏ စိတ်ထားကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ဘိုးမူသည် မိမိလုပ်ငန်းတွင် ကျွမ်းကျင်ကြောင်း:-

“ဘိုးမူက သူ့လောကပတ်ဝန်းကျင်မှာ အားကိုးရတဲ့ ဖောင်သမားကြီးကွယ့် မိုးလေများ အကဲခတ်ရပြီဆိုရင် သူ့ကို ဘယ်သူမှ မဖို့ဘူး နေသာ မိုးသာ တိမ်သာ လသာ မျှောနေရာက ဘယ်စခန်းရောက်ရင် ဖောင်ကပ်ကြတော့ ထမင်းအိုးတစ်လုံးချက် အတွင်း လေကျနိုင်တယ်ဆိုရင် တကယ့်ကို လေကျတော့မှာ သေချာပြီ”^၂

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“မိုးပေါ်ကို ကြည့်လိုက်ရင် တိမ်အရောင်မြင်တာနဲ့ ကျေပ်က သိနေတယ့် အဖွဲ့ကို ပြောဖူးတယ် ဟုတ်မှာပဲ ဘိုးမူ ဖောင်သက်က အနှစ်လေးငါးဆယ် ရှိနေတာ ဖောင်သမားတွေက သူ့ကို ဖောင်ဘိုးတော်လို့ ခေါ်ကြတယ်”^၃

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၈၈။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၃။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၃။

ဟူ၍ ဖခင်၏ ပြောစကားအရ သိရသည်။ သစ်ဖောင်နှင့်ပတ်သက်လျှင် လုပ်ငန်းအတွေ့အကြံ လမ်းခရီးအတွေ့အကြံ ရာသီဥတုအခြေအနေ မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် စသည်တို့ကို ရင်းနှီးကျမ်းဝင်သည်။ လုပ်ငန်းကျမ်းကျင့်မှု မိမိလုပ်ငန်းတွင် အဘရုံ ရူးစိုက်မှုရှိသော ဘိုးမှု၏စရိတ်ကို အခြားဇာတ်ဆောင်များ၏ ပြောစကားဖြင့် ဖန်တီးထားသည်။

ဂွဲသတ်ချိန်ဝါယွဲတွင် အရုံဇာတ်ဆောင်များ၏ ပြောစကားများကို ကြည့်၍ ဘိုးမှု၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှ လုပ်ငန်းကျမ်းကျင့်သည့်အပြင် မိမိအလုပ်ပေါ်တွင် စေတနာထားကာ အာရုံရူးစိုက်မှုရှိသော စရိတ်များကို တွေ့ရသည်။

ပိုလိုကားချပ်များဝါယွဲတို့တွင် အမိကဇာတ်ဆောင် မကျေး၏စရိတ်ကို ပေါ်လွှင်အောင် အရုံဇာတ်ဆောင်များ၏ အပြောစကားများဖြင့်လည်း ပုံပိုးပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကလေးကယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း မိသားစုအတွက် ပဲပြုတ်ရောင်းရင်း ဘဝကိုရှုန်းကန်နေရသော မကျေးသည် ပဲပြုတ်ရောင်းရသည့်မှာ အကြွေးကျ၍ တစ်ခါတစ်ရုံ ညည်းညှမိုးလေသည်။ သို့သော်လည်း ဆက်၍ရောင်းရင်းအရင်းပြုတ်လိုက် ပြန်ထွက်လိုက်နှင့် လုံးလည်ချာလည် ဖြစ်နေခဲ့သည်။ တစ်ရက်တွင် မကျေးသည် သူငယ်ချင်းများနှင့် ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်း ကစားခဲ့၍ ငွေတစ်ရာရုံးခဲ့ကြောင်း အမေဖြစ်သူက-

“ဆရာမရယ် ပြောမပြောချင်ပါဘူး မကျေးက မိုက်လုံးကြီးလွန်းလို့ပါ နေ့လယ်က ဟိုဘက်တဲ့တွေသွားပြီး ပိုလိုကားထပ်တာလေ ငွေတစ်ရာရုံးသတဲ့ ဖြစ်ရပုံများ ဆရာမရယ် ကျွန်ုမတို့မှာ ငွေတစ်ရာ မပြောနဲ့ ကလေးမှန်းဖိုးတောင် မနည်းကြီး”

ဟူ၍ ပြောလည်းပြော ငိုလည်းငိုကာ ငွေတစ်ရာမှာ သူတို့အတွက် အလွန်တန်ဖိုးကြီးကြောင်း ပြောပြုလေသည်။ မကျေးသည် ကလေးဖြစ်၍ ကလေးချင်း ရိုးရိုးကစားသည် ခွင့်လွှာတိနိုင်သော်လည်း လောင်းကစားကဲ့သို့ ငွေကြားပါလာသောအခါ မကျေး၏ မိုက်ရူးရဲဆန်းသော စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ ကိုယ်တိုင်ပဲပြုတ်ရောင်း၍ ပိုက်ဆံရာနေသော်လည်း ပိုက်ဆံ၏ တန်ဖိုးကို နားမလည်သော မကျေး၏စရိတ်မှာ မိုက်မဲသောစရိတ် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်းကို ထပ်မံကစားခဲ့ပြန်၍-

“လမ်းသေး ပတောင်းချုပြီး ပိုလိုကစားတာဟာ မိန်းကလေး
လုပ်ရမယ့် အလုပ် မဟုတ်ဘူးလေ ဆင်ခြင်မှပေါ့”^၁

ဟူ၍ မိန်းကလေးနှင့် မသင့်တော်ကြောင်း ဆရာမက ပြောဆိုဆုံးမသော်လည်း နာခံမှု
မရှိသော မကျေး၏စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ မိဘအခြေအနေကိုလည်းသိ မိဘမကြိုက်
မှန်းလည်း သိသော်လည်း ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်း ကစားရသည်ကို စိတ်ဝင်စား
နေသော ဖြတ်လမ်းနည်းနှင့်ငွေရသည်ကို ပျော်စွင်နေသော မကျေး၏ မကောင်းသော
စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။

ပိုလိုကားချပ်များ ဝွေးတို့တွင် မကျေးသည် ကျေရာဘဝွေး လုပ်ကိုင်
စားသောက်သော်လည်း အခက်အခဲနှင့်ရင်ဆိုင်ရသောအခါ စိတ်ညစ်၍ သူငယ်ချင်း
များနှင့် ကစားခဲ့သည်။ ကစား၍ နိုင်သောအခါ ပျော်စွင်ခဲ့သည်။ မိမိအလုပ်ထက်ပို၍
အမြတ်အစွမ်းကို လက်ငင်းရသောအခါ တပ်မက်စွဲလမ်းခဲ့သော မကျေး၏စရိတ်မှာ
သတိပြုဆင်ခြင်စရာ ဖြစ်သည်။

၄၁၃။ ဘတ်ဆောင်၏ ကိုယ်နှုတ်နှုလုံး အမူအရာဖြင့် ဘတ်ဆောင်စရိတ်ပန်တီးမှု

ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝွေးတို့မှာ ဘတ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှုသဘာကို
လေ့လာရာတွေး ဘတ်ဆောင်၏ကိုယ် နှုတ် နှုလုံး အမူအရာဖြင့် ဘတ်ဆောင်စရိတ်
ဖန်တီးထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှုရပါသည်။ ဝွေးတို့တွင် ဘတ်ဆောင်အချင်းချင်း
အပြန်အလှန်ပြောစကားများဖြင့် ဘတ်ဆောင်၏ တုံ့ပြန်သော အမူအရာ အပြောအဆို
အတွေးအကြံတို့ကို ဖော်ပြ၍ ဘတ်ဆောင်စရိတ်ကို စာဖတ်သူ သိစေလို့သောနည်း
ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူကပြော၍ သိရသော အပြောနည်းမဟုတ် ဘတ်ဆောင်
ကိုယ်တိုင် ပြုမှုရသော အပြန်ည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိနည်းကို ချည်ထွေးဝွေးတို့
ဂွဲသတ်ချိန်ဝွေးတို့နှင့် ပိုလိုကားချပ်များဝွေးတို့တွင် တွေ့ရပါသည်။

စာရေးသူတို့မိသားစုသည် မြို့သစ်ပုဂ္ဂက်သို့ ပြောင်းလာပြီး မကြာမိ
ရီထွေးနှင့် သိကျမ်းလာခဲ့သည်။ မသိကျမ်း၍လည်းမရ သူ့အိမ်ကို ကိုယ်က
မသွားသော်လည်း ကိုယ့်အိမ်ကို အကြောင်းတစ်ခုခုရှာကာ ရီထွေးက ရောက်လာ
တတ်သည်။ တစ်နေ့တွင်-

“ဆရာမရယ် ပါတိတ်ကောင်းလေး ပေါင်ထားတာကို နှစ်လနှင့်
အဆုံးဆုံးတော့ မလွန်ဘူးလား အတိုးလည်း ပေးနေတဲ့ကြားက

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၆။

မန်က်အစောကြီး သွားရွေးတော့ ဆုံးပြီတဲ့ မတရားသက်သက်
လုပ်တာ သွေးအန်မယ့်ဟာတွေ စားကြပါစေ”^၁

ဟူ၍ မန်က်စောစောစီးစီး မဖိတ်ခေါ်ဘဲနှင့်ရောက်လာကာ ပြသနာကိုပြောလည်းပြော
ကျိုန်လည်းကျိုန်ကာ ငိုလိုက်သေးသည်။ နံနက်စောစော ပြောသင့် မပြောသင့်
မချင့်ချိန်ဘဲ အပူတိုက်ကာ ကြမ်းတမ်းသောစရိတ်ရှိသူဖြစ်ကြောင်း သူ၏ အပြောစကား
များက ဖော်ပြနေသည်။ တစ်ခါတစ်ရုတွေလည်း-

“ဒါ ကျွန်မတို့ဦးလေး တစ်ခေတ်ကောင်းစားတုန်းက နောင်ချို့
ဘက်မှာ မြေနှစ်ကွက်ပေးခဲ့တာလေ ဆရာမရဲ့ တစ်ကွက်က
ကျွန်မအဒေါ် စာချက် အခု အဒေါ်တို့က ရောင်းတော့မယ်
ဆိုတော့ ကျွန်မတို့ကလည်း ရောင်းရတော့မှာ နှစ်ကွက်တွဲကြီး
ဆရာမ ယူလိုက်ပါလား”^၂

ဟူ၍ ဟုတ်မဟုတ်ကို ယုံရခက်ခက်နှင့် သူပြောသမျှကို နားထောင်နေရသော်လည်း
စိတ်ထဲမှာမယုံချင် ရပ်ကွက်ထဲတွင် ပေးထားသော ချည်တွေး ဟူသော အမည်နှင့်
လိုက်ဖက်စွာ အမှုကိစ္စမျိုးစုံကို ယူဆောင်လာတတ်သည်။ ထို့ပြင်-

“ကျွန်မတို့ကို အပ်သွားတာပါ ဆရာမရဲ့ သူတို့က ကြာအုံမှာ
သရက်သီးမှည့်ချိန်မှ ပြန်မရောက်ရင် ခူးရောင်းကြလို့ မှာသွား
တာလေ ခဲ့ရဲသာစားပါ”^၃

ဟူ၍ ပိုင်ရှင်မရှိဘဲ ပိုင်စိုးပိုင်နင်းနှင့် သရက်သီးမှားကိုချုံးကာ အရပ်ထဲတွင်
မျက်နာလို မျက်နာရ လိုက်ဝေလေသည်။ ပိုင်ရှင်ပြန်ရောက်သောအခါ ကြော်တာရယ်
ပုပ်တာရယ် လွင့်ပစ်တာရယ် အကြောင်းပြကာ စကားကိုရှေ့တစ်မျိုး နောက်တစ်မျိုး
လိမ်းလည်ပြောဆိုတတ်သော စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ သားသမီးများနှင့် ဆက်ဆံရာ
တွင်လည်း နှီးညံ့သိမ်မွေ့မှုမရှိ-

“အကြီးမရေ့ ဟေ့ အကြီးမ ဘယ်သွားနေတုန်း ကြောင်အိမ်ထဲက
မအော့ဖို့ ချိန်ထားခဲ့တဲ့ ဟင်းနှစ်တုံး မစားပါနဲ့ဆုံးတဲ့ကြားက
စားသွားသေးသနော် အာပုပ်မ ခါးပိုက်နှိုက်မ လာခဲ့”^၄

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၉။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၀။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၁။

^၄ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၁၂။

“ମରଣିଷ୍ଟ ରୂପୀ” କାଳେ ଯୁଦ୍ଧରେ ତଥା କାଳେ ଲୋକ ପେଶ ହେବାର ପାଇଁ କାହାର ଜାଗରଣ କରିବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ନାହିଁ ।

ဟူ၍ လက်ရဲကော်ရနိုင်ကာ တစ်အီမီဝံင်တစ်အီမီထွက် ချေးနှားတတ်သည်။ ကြည်ကြည်သာသာ ချေးလျှင်ချေး မချေးလျှင် စောင်းမြောင်းကာ အော်ဟစ်ဆဲဆိုတတ်သော ရီထွေး၏ စရိတ်ကို တွေ့ရှုရသည်။ ထို့ကြောင့် ရီထွေးအား ပတ်ဝန်းကျင်မှု လူအများက ကြောက်၍ မဟုတ်သော်လည်း မိမိတို့နှင့်ပတ်သက်မည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် မဆက်ဆံချင်သော်လည်း ဆက်ဆံနေရသည်။

ထိုဝတ္ထုတွင် ရီထွေး၏စရိတ်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဆက်ဆံရာတွင်လည်းကောင်းသားသမီးနှင့် ဆက်ဆံရာတွင်လည်းကောင်း ကြမ်းတမ်းသောစရိတ် လိမ့်ညာပြောဆိုတတ်သောစရိတ်ကို နဲ့ညွှန်ပိုမ်မွေ့မှုမရှိ အပြောအဆို ရိုင်းစိုင်းသောစရိတ်တို့မှာ သူ၏ပြောစကားများက ဖော်ပြနေသည်။ ရီထွေး၏စရိတ်က ကြမ်းတမ်းသော်လည်းတစ်ဖက်တွင် ဆရာမ၏ နဲ့ညွှန်ပိုမ်မွေ့သောစရိတ် အမြင်မတော်တာရှိလျှင် ဆိုဆုံးမတတ်သော စရိတ်များကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။

ဤဝဋ္ဌဗုဒ္ဓဘာဝါဘ်တစ်ရပ်ကွက်ထဲနေ မိသားစုများဖြစ်သော်လည်း စရိတ်သဘာဝမတူညီမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ ရပ်ကွက်ထဲမှ လူအများစုသည် ရီထွေးကို ကြောက်ချုံး၍ မဟုတ်သော်လည်း ပြဿနာဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ရှောင်ဖယ်ကြသော်လည်း ရီထွေးကမတွေ.တွေ.အောင် ဖန်တီးလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရီထွေး၏ ဆိုးသောစရိတ်ကို တွေ့ရသည်။

ရွှေသတ်ချိန်ဝါယဉ်တိတွင်လည်း အတ်ဆောင်၏ ကိုယ် နှုတ် နှလုံး အမူအရာဖြင့် အတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှုကို တွေ့ရသည်။ ဤဝါယဉ်တိတွင် အဓိကအတ်ဆောင်မှာ ဘိုးမှ ဖြစ်သည်။ ဘိုးမှ၏ စရိတ် ဟန်ပန်အမူအရာကို-

“ကျိုဝင် အကြံပိုဝင် မနေတတ်ဘူး၊ ကိုညိုရ ဝတ်ရင်
ယားနေတော့သာ ဖောင်စစ်စာရေးတွေ သစ်စစ်စာရေးတွေ

° ଏଣ୍ଠେଣ୍ଠେଣ୍ଠୁଃ । । ୦୦୭ । ୨୫ ॥

လာရင် အသင့်ဝတ်နိုင်အောင်လို့သာ ပခုံးပေါ် တင်ထားတာ
လူကြီးတွေ လာရင် ရှိသေသမှု ပြရတာကို”^၁

ဟူ၍ မည်သူကမှ မမေးသော်လည်း အကျိုမဝတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြချက်ကို ရှင်းပြနေသော ဘိုးမှု၏ရှိုးသားသောစရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော်လည်း စစ်ဆေးရေးများ လာပါက အဆင်သင့်ဝတ်နိုင်အောင် ဆောင်ထားတတ်ကြောင်း သူ၏ ပြောစကားများ အရ ဘိုးမှု၏ရှိုးသားသော ပွင့်လင်းသော စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ ဘိုးမှုသည် အတန်းပညာ မတတ်သော်လည်း ဗဟိုသုတေသန ရှာမှုးသည်။ ရေဒီယိုကို မပြတ် နားထောင်ကာ ရေဒီယိုမှလာသော အကြောင်းအရာများကိုလည်း စာရေးသူအား ဆရာတင်ကာ—

“နေစမ်းပါဉီး ငါ့တူမက အတန်းတွေရလှပြခိုတော့ ဘကြီး
မေးစမ်းပါဉီးမယ် ရေဒီယိုထဲကလာတဲ့ စစ်ပွဲ ငါ့တူမလည်း
ကြားဖူးမှာပေါ့ ဖော့ကန်ကျွန်းဆိုတာ ဘကြီးတို့နဲ့များ နှီးသလား”^၂

ဟူ၍မေးမြန်းကာ အဖြေသိလျှင် ကျေနပ်အားရနေတတ်သည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူ၏ အဖေအား

“ကိုရင်ညိုရာ ကျူပ် ခင်ဗျားဖောင်နဲ့ ကျပါစေ ဆုတောင်းတာဗျ
ခင်ဗျားနဲ့ဆိုတော့ ဖောင်သတ်ချိန် စကားစမြည် ပြောရတယ်
ကျူပ်က ရေထဲက သစ်လုံးတွေပေါ် ဘဝကုန်နေရတာဆိုတော့
ဥပုသံရက်ဝင်တောင် မသိတော့ပါဘူးဗျာ”^၃

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“ဖောင်တဲ့တဲ့ တစ်သက်လုံးနေလာတော့ ကုန်းပေါ်ကို မနေတတ်
ပေါင်ဗျာ”^၄

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရှိုကို အရှိုအတိုင်းပြောကာ ဟန်မဆောင်တတ်သောစရိတ်
ရှိုးသားဖြူစွင်သော စရိတ်ကို တွေ့ရသည်။

ဤဝါဌားတွင် ဘိုးမှု၏ ဟန်ပန်အမှုအရာ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံကို ကြည့်၍
လည်းကောင်း၊ လူငယ်နှင့်ဆက်ဆံလျှင်တစ်မျိုး၊ လူကြီးနှင့်ဆက်ဆံလျှင်တစ်မျိုး

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၀။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၂။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၃။

^၄ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၉၅။

ယဉ်ကျေးသော အပြောအဆိုတို့ဖြင့် လည်းကောင်း ရှိုးသားသောစရိတ်ကို တွေ့ရသည်။ စိတ်သဘောထားကို ကြည့်လျင်လည်း မိမိကျင်လည်ရာနေရာတွင် နေတတ်ထိုင်တတ်တင်းတိမ်ရောင့်ရဲတတ်သော စိတ်နေသဘောထားများကို တွေ့ရသည်။

ပိုလိုကားချပ်များ ဝေါ်တို့တွင် အသက်ဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ် မကျေးကို အမိကဗောတ်ဆောင်အဖြစ်ထားကာ ပဲပြောတ်ရောင်းရင်း ဘဝကိုဖြတ်သန်းနေရသော အခြေခံလူတန်းစားတို့၏ အခြေအနေကို မီးမောင်းထိုးတင်ပြထားသည်။ ထိုဝေါ်တို့တွင် မကျေးသည် ဘဝကို ခက်ခက်ခဲ့ခဲ့ ရင်ဆိုင်ကာ မိသားစုအတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ပဲပြောတ်ရောင်းရင်း ဝင်ငွေရှာသည်။ သို့သော်လည်း အခက်အခဲများရှိကြောင်း-

“ဈေးရောင်းရတာ မလွှယ်ပါဘူး ဆရာမရယ် စားတော်ပဲဈေးက တစ်ပြည်ကို ခြောက်ရာကျော်သွားပြီ ကောက်ညွှဲးကချိတ်က ဈေးထဲမှာ တစ်ပြည်နှစ်ရွှေ့ငါးဆယ် ဝယ်ဈေးကသာ တက်တာပါ ဆရာမရယ် ရောင်းဈေးကြတော့ သိပ်တက်လို့ဖြစ်တာ မဟုတ်ပါဘူး”^၁

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“လူတွေက မနကတော့ ဟုတ်တိပတ်တိ ယူစားလိုက်ကြတာ ဆရာမရဲ့ ညနေအလုပ်ပြန် ပိုက်ဆံပါလာမှ ကျွန်းမကို ပဲဖိုးပေးတာလေ ရရှင်ပြီးတာပဲ ကျွန်းမကတော့ သွားတောင်းရတာ ပေါ့လေ”^၂

ဟူ၍လည်းကောင်း မိမိရင်ဆိုင်နေရသော လုပ်ငန်းအခြေအနေကို စာရေးသူအား ချယ်တူတန်းတူ သဘောထားကာ စိတ်ရည်လက်ရှည် ပြောပြနေသည်။ မကျေးသည် အခြေအနေကို သုံးသပ်တင်ပြကာ ကလေးကယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အတွေးအခေါ်ရင့်ကျက်သော စရိတ်ရှိသူဖြစ်ကြောင်း သူ၏ပြောစကားများအရ တွေ့ရသည်။

မကျေးသည် အသက်အရွယ်နှင့်မျှ အတွေးအခေါ် ရင့်ကျက်ရုံသာမက သွက်လက်ဖျတ်လက်သည်။ ပါးရေနပ်ရေ ရှိသည်။ ခိုင်းလျှင် ခိုင်းသည့်အလုပ်ထက်ပိုမြင်ကာ-

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀၂။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀၃။

“ဆရာမက ငါးခုမှာလိုက်တာနော် အစိတ်သား နှစ်ရာတဲ့ အကောင်က သေးသေးလေးတွေ ဒါနဲ့ ကျွန်ုမ ဇလားမီးယားငါးဝယ်လာခဲ့တယ်”^၁

ဟူ၍ သူ၏ပြောစကားများကိုကြည့်လျှင် လည်လည်ဝယ်ဝယ်ရှိသော စရိက်ကို တွေ့ရသည်။ အခြေအနေကို နားလည်ကာ လိုအပ်လျှင် လိုအပ်သလို ဖန်တီးခဲ့သည်။ အကျိုးအကြောင်း ပြောပြကာ မိမိကိုခိုင်းသည့်လူ ကျေနပ်နားလည်အောင် ရှင်းပြသည်။

အရင်းပြုတ်လျှင် ပဲပြုတ်ရောင်းနားလိုက် အရင်းရှုလျှင် ပဲပြုတ်ရောင်း ပြန်ထွက်လိုက်နှင့် လုံးလည်ချာလည်လိုက်နေသော မကျေးတို့၏ဘဝမှာ သနားစရာလည်း ကောင်းသည်။ ပဲပြုတ်ရောင်းပြန်ထွက်၍ အရင်းဘယ်ကရလဲ မေးလျှင်-

“ခဲ့သည့်အမိမ်က ငွေထုတ်ပေးတယ် ဆရာမရဲ့ ပဲပြုတ်ဖောက်သည် အမိမ်ပါ”^၂

ဟူ၍ အရင်းထုတ်ပေးသူကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားကာ ရင့်ကျက်တည်းပြုမြှင့်သော လေသံနှင့်ရှင်းပြန်သည့်မှာ တကယ်မိန်းမကြီးတစ်ယောက်၏လေသံကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ခက်ခဲသောဘဝကို ရင့်ကျက်တည်းပြုမြှင့်စွာနှင့် ဖြတ်သန်းနေသော မကျေး၏ဘဝမှာ အရွယ်နှင့်မလိုက်ဖက် သနားစရာကောင်းသော စရိက်ကို တွေ့ရသည်။ အတိုးများ အဆမတန်ပေးရ၍ ပဲပြုတ်ကိုအကြွေးမရောင်းရန် ပြောသောအခါ-

“အကြွေးမပေးပြန်ရင်လည်း ဖောက်သည်မမြှုမှာ စိုးရသေးတယ်လေ မနက်တိုင်း လမ်းတကာမှာ ကျွန်ုမတို့လို ပဲပြုတ်သည်တွေ အများကြီးရယ် ဒီလိုအဟောင်းပေး အသစ်ယူ လုပ်ကြရတာပါပဲ”^၃

ဟူ၍ ကိုယ်ကျင်လည်နေရသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အခြေအနေပေါ်မှတည်ပြီး လူပ်ရှားနေရသော မကျေး၏ဘဝကို သနားစရာတ်ဆောင်အဖြစ် တွေ့ရသည်။ အကြွေးမရောင်းပြန်လျှင်လည်း ဈေးမရောင်းရကြောင်း သူ၏ဈေးကွက်ကို ဖော်ပြကာ မကျေး၏အမြော်အမြင်ကြီးမားသောစရိက်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော်လည်း မကျေးသည် ကလေးအရွယ်သာဖြစ်၍ ကလေးစိတ်မကုန်သေးသော စရိက်ကိုလည်း ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်း ကစားသည်ကိုကြည့်၍ သိရသည်။ တစ်နေ့တွင် ပိုလိုကားချပ်ထပ်တိုင်း

^၁ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀၄။

^၂ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀၇။

^၃ ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၀၄။

ကစား၍ ငွေတစ်ရာ ရှုံးခဲ့သည်။ မိခင်က နောက်ထပ်မကစားရန် ရှိက်နှုက်ဆုံးမ ခဲ့သည်။ စာရေးသူကလည်း နောက်ထပ်မကစားရန် ဆုံးမသောအခါ မကျေးက-

“ပိုလိုကားထပ်ရတာ ပဲပြောရောင်းရတာနဲ့မတူဘူး ဆရာမရဲ့
အကြေးမကျေဘူး နိုင်ရင်လည်းလက်ငင်း ရှုံးရင်လည်းလက်ငင်းပဲ
ပိုလိုကားချပ်ထပ်တာမှာတော့ အကြေးမရှိဘူးရယ်”

ဟူ၍ ဖြေကြားခဲ့သည်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကစားရသည့် အကြောင်းရင်းကို သုံးသပ်တင်ပြကာ နိုင်လျှင်လည်း မိဘကိုပေးချင်သည့် မကျေး၏စိတ်ဓာတ် အတန်းပညာ မတတ်သော်လည်း မိဘကျေးဇူးသိတတ်သောစရှိက်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုကြောင့် ပိုလိုကားချပ်များဝေါးတို့တွင် အသက်နှစ်ဆယ်ကျော် ကလေး၎ယ် တစ်ဦးကို အမိကာတ်ဆောင်အဖြစ်ထားကာ ေတာ်လမ်းကို ဖန်တီးထားသည်။ မကျေးသည် ငယ်ရွယ်သော်လည်း အမြောအမြင်ကြီးသောစရှိက် သွက်လက်ချက်ချာသော စရှိက် ဈေးရောင်းဈေးဝယ်ဖြစ်သော မိမိလုပ်ငန်းတွင် လည်းလည်းဝယ်ဝယ်ရှိသော စရှိက် ကျရာဘဝတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ကာ ရင့်ကျက် တည်းပြုမြတ်သော စရှိက်ကို တွေ့ရသည်။

ခြုံငြုံသုံးချက်

ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝေါးတို့များတွင် ဝေါးတို့ပေါင်း (၁၅)ပုဒ် ပါဝင် ပါသည်။ ထိုဝေါးတို့များထဲမှ ေတာ်ဆောင်စရှိက် အားကောင်းသော ဝေါးတို့များကို ဈေးချယ်၍ ေတာ်ဆောင်စရှိက် ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာများနှင့် ချိန်ထိုးကာ လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ ဈေးချယ်ထွေးဝေါးတို့တွင် ရှိထွေး၏ရှုပ်ထွေးတတ်သော မကောင်းသော စရှိက် ဆိုးသောစရှိက်ကို စရှိက်သောအဖြစ် ဖန်တီးပြီး သူ၏မကောင်းသော အကျင့် စရှိက်များ ပေါ်လွင်လာအောင် ပတ်ဝန်းကျင်မှ ကောင်းသောစရှိက်ကို ဖန်တီးပေး ထားသည်။ လူလောကဝန်းကျင်တွင် အကောင်းနှင့်အဆိုး ဒွန်တွဲနေသော စရှိက် သဘာဝကို ဖော်ပြထားသည်။

ဂွဲသတ်ချိန်ဝေါးတို့တွင် ဖောင်သမား ဘိုးမှုသည် ဆင်းရဲ့သော်လည်း ရှိုးသားသည်၊ ဖြောင့်မတ်သည်၊ လုပ်ငန်းကျမ်းကျင်သည် မိမိအလုပ်ကို တန်ဖိုး ထားသည်။ သူ၏ရှိုးသားသော စရှိက်ကြောင့် မိတ်ဆွေများ၏ ချစ်မြတ်နီးခြင်းကို ခံရသည်။ ပိုလိုကားချပ်များဝေါးတို့တွင် မကျေးသည် ငယ်ရွယ်သော်လည်း အတွေး

° ခင်ခင်ထူး၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၅။

အခေါ် ရင့်ကျက်ကာ ဘဝကို ရှိုးရှိုးသားသား ဖြတ်သန်းသည်။ မိမိကျင်လည်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အခြေအနေပေါ်မှတည်၍ လျှပ်ရားရန်းကန်သည်။ ဤဝါထူး(၃)ပုဒ်လုံးတွင် စာရေးသူက တိုက်ရိုက်ပြော၍လည်းကောင်း၊ အခြားဇာတ်ဆောင် များ၏ အကူအညီဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇာတ်ဆောင်၏ ကိုယ် နှုတ် နှုတ် နှုတ် အမူအရာဖြင့် လည်းကောင်း ဇာတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ခင်ခင်ထူး၏ ရက်ကန်းလွန်းဝတ္ထုတိများမှ ချဉ်တွေးဝတ္ထုတို့ ရွှေသတ်ခိုန်းဝတ္ထုတိနှင့် ပိုလိုကားချပ်များဝတ္ထုတို့မှ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်များကို လေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတိများသည် စာဖတ်သူအား ရသ ပေးစွမ်းနိုင်သည့်အပြင် အတုယူ အားကျေစရာ သတိပြု ဆင်ခြင်စရာများကိုလည်း ဇာတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးမှုမှတစ်ဆင့် ဘဝသင်ခန်းစာများကိုလည်း ရရှိစေပါသည်။ ခင်ခင်ထူးသည် ဇာတ်ဆောင်စရိုက် ဖန်တီးမှု အားကောင်းသော ဝတ္ထုတိများကို ပိုပိုပြင်ပြင် ရေးဖွံ့ဖိုင်သောကြောင့် ယနေ့စာပေလောကတွင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည် နေနိုင်သူဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးခာရင်း

ခင်ခင်ထူး။ (၂၀၀၉)။ “ရှုက်ကန်းလွန်း ဝတ္ထုတိများ” ရန်ကုန်။ ရုဝ်ပုံနှိပ်တိုက်။
 တက်တိုး။ (၂၀၀၂)။ “ကမ္မာဏျုစုတ္ထုတိများနှင့်တက်တိုး၏ရှင်းပြုချက်” ရန်ကုန်။ အင်ကြင်းဦးပုံနှိပ်တိုက်။
 ထင်၊ မောင်။ (၁၉၇၉)။ “ဝတ္ထုတိစာတမ်းများ” (ပထမတွဲ)။ ရန်ကုန်။ စာပေါ်မာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
 မလိုခာ။ (၁၉၇၄)။ “မြန်မာဝတ္ထုအညာန်း” အတွဲ ၁-၂။ ရန်ကုန်။ စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။
 မင်းကျော်။ (၁၉၇၉)။ “ဝတ္ထုတိစာတမ်းများ” (ပထမတွဲ)။ ရန်ကုန်။ စာပေါ်မာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
 မြသန်းတင့်။ (၂၀၀၁)။ “စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ” ရန်ကုန်။ စစ်သည်တော်စာပေ။
 “မြန်မာအဘိဓာန် အကျော်းချုပ်” (၁၉၇၉)။ အတွဲ-၂။ မြန်မာစာအဖွဲ့။
 ဝင်းဌီမြို့။ (၂၀၀၂)။ “နှစ်ကြောင်းရေးတစ်ကြောင်းခြစ်” ရန်ကုန်။ အရှင်ကောင်းကင်စာအုပ်တိုက်။
 ဝန်းဌီး။ (မြန်မာစာပါမောက္ဍ) (၁၉၆၄)။ “ဦးယဉ်၏ ဝတ္ထုလေးပုဒ်” ပဋိမအကြော်။ ရန်ကုန်။
 ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ပုံနှိပ်တိုက်။
 အောင်သင်း။ (၁၉၉၄)။ “ဝတ္ထုရေးရာ ဆောင်းပါးများ” ရန်ကုန်။ မြန်မာ့စာအုပ်တိုက်။